

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

2. března 2017*

„Řízení o předběžné otázce — Nařízení (ES, Euratom) č. 2988/95 — Ochrana finančních zájmů Evropské unie — Článek 3 — Nařízení (EHS) č. 3665/87 — Článek 11 — Navrácení neoprávněně přiznané vývozní náhrady — Nařízení (EHS) č. 3002/92 — Článek 5a — Neoprávněně uvolněná jistota — Dlužné úroky — Promlčecí lhůta — Počátek lhůty — Přerušování lhůty — Nejzazší hranice — Delší lhůta — Použitelnost“

Ve věci C-584/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím tribunal administratif de Melun (správní soud v Melun, Francie) ze dne 5. listopadu 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 11. listopadu 2015, v řízení

Glencore Céréales France

proti

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer),

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (zpravodaj) a C. Lycourgos, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: M. V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. června 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Glencore Céréales France F. Citronem a S. Le Royem, avocats,
- za francouzskou vládu D. Colasem, jakož i S. Ghiandoni a A. Daly, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi A. Bouquetem, J. Baquero Cruzem a G. von Rintelenem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. září 2016,

vydává tento

* Jednací jazyk: francouzština.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 3 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. 1995, L 312, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 340), článku 11 nařízení Komise (EHS) č. 3665/87 ze dne 27. listopadu 1987, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (Úř. věst. 1987, L 351, s. 1), ve znění nařízení Komise (ES) č. 495/97 ze dne 18. března 1997 (Úř. věst. 1997, L 77, s. 12) (dále jen „nařízení č. 3665/87“), a článku 5a nařízení Komise (EHS) č. 3002/92 ze dne 16. října 1992, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla pro ověřování použití a/nebo místa určení intervenčních produktů (Úř. věst. 1992, L 301, s. 17; Zvl. vyd. 02/04, s. 297), ve znění nařízení Komise (ES) č. 770/96 ze dne 26. dubna 1996 (Úř. věst. 1996, L 104, s. 13; Zvl. vyd. 02/07, s. 173) (dále jen „nařízení č. 3002/92“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi Glencore Céréales France (dále jen „Glencore“) a Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) (Národní ústav pro zemědělské a mořské produkty) týkajícího se úhrady úroků příslušejících k vývozním náhradám neoprávněně získaným touto společností.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 2988/95

- 3 Třetí bod odůvodnění nařízení č. 2988/95 stanoví:

„[...] je [...] důležité bojovat ve všech oblastech proti jednáním, která poškozují finanční zájmy [Unie].“

- 4 Článek 1 tohoto nařízení stanoví:

„1. Pro účely ochrany finančních zájmů [Unie] se přijímají obecná pravidla týkající se stejnorodých kontrol a správních opatření a sankcí postihujících nesrovnalosti s ohledem na právo [Unie].

2. „Nesrovnalostí“ se rozumí jakékoli porušení právního předpisu [Unie] vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet [Unie] nebo rozpočty [Unie] spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch [Unie], nebo formou neoprávněného výdaje.“

- 5 Článek 3 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Promlčecí doba pro zahájení stíhání činí čtyři roky od okamžiku, kdy došlo k nesrovnalosti uvedené v čl. 1 odst. 1. Odvětvové předpisy mohou stanovit i kratší lhůtu, která však nesmí být kratší než tři roky.

V případě pokračujících nebo opakovaných nesrovnalostí běží promlčecí doba ode dne, ke kterému nesrovnalost skončila. [...]

Promlčecí doba pro zahájení stíhání se přerušuje každým úkonem příslušného orgánu oznámeným dané osobě, který se týká vyšetřování nebo stíhání nesrovnalosti. Promlčecí doba začíná znovu běžet od provedení každého úkonu způsobujícího přerušování.

Promlčení však nastane nejpozději ke dni, v němž uplynula lhůta rovnající se dvojnásobku promlčecí doby, aniž příslušný orgán uložil sankci, s výjimkou případů, kdy bylo řízení podle čl. 6 odst. 1 pozastaveno.

2. Lhůta pro výkon rozhodnutí, na základě kterého byla uložena správní sankce, činí tři roky. Tato lhůta běží ode dne, kdy rozhodnutí nabude právní moci.

Přerušování a pozastavení se řídí odpovídajícími pravidly vnitrostátního práva.

3. Členské státy si ponechávají možnost uplatňovat delší lhůtu, než která je uvedena v odstavci 1 nebo odstavci 2.“

6 Hlava II nařízení č. 2988/95 je nadepsaná „Správní opatření a sankce“. Tato hlava obsahuje článek 4, který ve svých odstavcích 1 a 2 stanoví:

„1. Každá nesrovnalost vede zpravidla k odnětí neoprávněně získané výhody

— formou povinnosti zaplatit nebo nahradit dlužné nebo neoprávněně získané částky,

— úplným nebo částečným propadnutím jistoty poskytnuté na podporu žádosti o udělení výhody nebo při přijetí zálohy.

2. Použití opatření uvedených v odstavci 1 se omezuje na odnětí získané výhody s připočtením (je-li to stanoveno) úroků, které mohou být určeny paušálně.“

7 Článek 5 téhož nařízení uvádí správní sankce, k nimž mohou vést úmyslné nesrovnalosti nebo nesrovnalosti způsobené z nedbalosti.

Nařízení č. 3665/87

8 Nařízení č. 3665/87 bylo zrušeno a nahrazeno nařízením Komise (ES) č. 800/1999 ze dne 15. dubna 1999, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty (Úř. věst. 1999, L 102, s. 11; Zvl. vyd. 03/25, s. 129, oprava Úř. věst. 1999, L 180, s. 53). Spor v původním řízení se však nadále řídí nařízením č. 3665/87.

9 Článek 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 stanovil:

„[...] je příjemce povinen v případě neoprávněně výplaty náhrady vrátit neoprávněně získané částky, včetně každé sankce stanovené v odstavci 1 prvním pododstavci, a úroky vypočtené za období, které uplynulo mezi vyplacením a vrácením. Avšak:

a) pokud je vrácení zajištěno ještě neuvolněnou jistotou, považuje se za odebrání splatných částek propadnutí této jistoty v souladu s čl. 23 odst. 1 nebo čl. 33 odst. 1;

b) pokud byla jistota uvolněna, zaplatí příjemce výši jistoty, která by měla propadnout, zvýšenou o úroky vypočtené ode dne uvolnění až do dne předcházejícího dni zaplacení.

Platba je provedena do 30 dnů od obdržení žádosti o zaplacení.

[...]“

Nařízení č. 3002/92

10 Nařízení č. 3002/92 bylo zrušeno a nahrazeno nařízením Komise (ES) č. 1130/2009 ze dne 24. listopadu 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla pro ověřování použití a/nebo místa určení intervenčních produktů (Úř. věst. 2009, L 310, s. 5). Spor v původním řízení se však nadále řídí nařízením č. 3002/92.

11 Článek 5a odst. 1 a 2 nařízení č. 3002/92 zněl takto:

„1. Zjistí-li se po úplném nebo částečném vrácení jistoty složené podle článku 5, že předepsané použití a/nebo místo určení nebyly dodrženy pro všechny produkty nebo jejich část, vyžaduje příslušný orgán členského státu od zúčastněného hospodářského subjektu zaplacení částky rovné výši jistoty, která by propadla, kdyby byly tyto nedostatky zjištěny před vrácením jistoty. Tato částka je zvýšená o úroky vypočtené za dobu ode dne vrácení do dne předcházejícího dni platby.

Obdržení částky uvedené v předchozím pododstavci příslušným orgánem se považuje za navrácení neoprávněně přiznané hospodářské výhody.

2. Částka uvedená v odstavci 1 musí být zaplacena ve lhůtě třiceti dnů ode dne obdržení platební výzvy.

[...]“

Francouzské právo

12 Loi n° 2008-561, du 17 juin 2008, portant réforme de la prescription en matière civile (zákon č. 2008-561 ze dne 17. června 2008 o změně promlčení v občanském právu) (JORF č. 141 ze dne 18. června 2008, s. 9856) zavedl nový obecný režim promlčení zakotvený do článku 2224 občanského zákoníku, podle něhož:

„Osobní žaloby nebo žaloby týkající se movitého majetku se promlčují ve lhůtě pěti let ode dne, kdy držitel práva byl seznámen nebo měl být seznámen se skutečnostmi, které mu umožňují uplatnit toto právo.“

13 Článek 26 tohoto zákona stanoví:

„I. – Ustanovení tohoto zákona, která prodlužují délku promlčecí lhůty, se použijí, pokud promlčecí lhůta neuplynula ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Zohlední se tedy doba, která již uplynula.

II. – Ustanovení tohoto zákona, která zkracují délku promlčecí lhůty, se použijí na promlčení ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, aniž by celková lhůta mohla být delší než doba stanovená předchozím zákonem.

III. – Pokud byla před nabytím účinnosti tohoto zákona podána žaloba, tato žaloba se projedná a je o ní rozhodnuto podle předchozího zákona. Tento zákon se použije rovněž v řízení o odvolání a v řízení o kasačním opravném prostředku. [...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Společnost Glencore obdržela dne 26. května 1999 licenci na vývoz 3 300 tun nebaleného sladovnického ječmene s výhodou vývozní náhrady Společenství.

- 15 Na základě kontroly provedené celní správou, která odhalila nesrovnalosti při nakládání obilovin na plavidla určená k vývozu tohoto ječmene, Office national interprofessionnel des céréales (Národní mezioborový úřad pro obiloviny) vydal vůči společnosti Glencore příkaz k navrácení znějící na celkovou částku 93 933,85 eura, odpovídající neoprávněně získaným vývozním náhradám, společně se sankcí ve výši 50 % těchto vývozních náhrad a penále ve výši 15 % těchto vývozních náhrad. Tento příkaz k navrácení byl této společnosti oznámen dne 25. února 2004.
- 16 V období od května do září roku 2000 podala společnost Glencore vývozní prohlášení vztahující se k 43 630,13 tunám pšenice obecné.
- 17 Na základě kontroly provedené celní správou, která odhalila nesrovnalosti při skladování obilovin před vývozem, Národní mezioborový úřad pro obiloviny vydal dne 30. listopadu 2005 vůči společnosti Glencore tři příkazy k navrácení částek 113 685,40 eura, 22 285,60 eura a 934 598,28 eura, z titulu vrácení částek neoprávněně získaných touto společností. Tyto příkazy k navrácení byly společnosti Glencore oznámeny dopisem ze dne 5. ledna 2006.
- 18 Společnost Glencore poté, co soudní cestou neúspěšně napadla příkazy k navrácení uvedené v bodech 15 a 17 tohoto rozsudku, uhradila požadované částky dne 6. dubna 2010, pokud jde o podpory získané pro vývoz sladovnického ječmene, a dne 27. září 2010, pokud jde o částky vztahující se k vývozu pšenice obecné.
- 19 Rozhodnutím ze dne 16. dubna 2013, ke kterému byl příkaz k navrácení ze dne 12. dubna 2013 připojen, vyzval FranceAgriMer společnost Glencore, aby mu uhradila částku 289 569,05 eura z titulu úroků týkajících se podpor a částek neoprávněně získaných touto společností.
- 20 Glencore podala žalobu proti tomuto rozhodnutí k předkládajícímu soudu, přičemž tvrdila promlčení vrácení těchto úroků vzhledem k čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95.
- 21 Za těchto podmínek tribunal administratif de Melun (správní soud v Melun, Francie) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Lze ze znění [rozsudku ze dne 29. března 2012, Pfeifer & Langen (C-564/10, EU:C:2012:190)] vyvodit, že článek 3 [nařízení č. 2988/95], je použitelný na opatření směřující k úhradě úroků dlužných podle [čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87] a článku 5a [nařízení č. 3002/92]?
 - 2) Musí být pohledávka týkající se úroků považována za pohledávku, která již svou povahou vyplývá z „pokračující nebo opakované“ nesrovnalosti, jež skončí v den, kdy je uhrazena jistina, čímž se začátek běhu promlčecí lhůty posouvá až k tomuto datu?
 - 3) V případě záporné odpovědi na [druhou otázku], musí být začátek běhu promlčecí lhůty stanoven na den, kdy došlo k nesrovnalosti, z níž vznikla pohledávka z jistiny, nebo může být stanoven jen na den zaplacení podpory nebo uvolnění jistoty, který odpovídá dni, od kterého se počítají úroky?
 - 4) Pro účely použití pravidel o promlčení stanovených v nařízení č. 2988/95 musí se mít za to, že jakýkoli úkon přerušující promlčení pohledávky z jistiny přerušuje rovněž promlčení úroků, i když při úkonech přerušujících promlčení pohledávky z jistiny nejsou zmíněny tyto úroky?
 - 5) Nastane promlčení dosažením maximální lhůty stanovené [v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci] nařízení č. 2988/95, pokud v této lhůtě platební agentura vyzve k vrácení neoprávněně vyplacené podpory, aniž by zároveň vyzvala k úhradě úroků?

- 6) Může pětiletá obecná promlčecí lhůta zavedená do vnitrostátního práva v článku 2224 občanského zákoníku zákonem č. 2008-561 [...] nahradit u promlčecích lhůt, které ještě neuplynuly v den nabytí účinnosti tohoto zákona, čtyřletou promlčecí lhůtu stanovenou nařízením č. 2988/95 na základě výjimky upravené [v čl. 3 odst. 3] uvedeného nařízení?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 22 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená v tomto ustanovení je použitelná k vymožení pohledávek z úroků, jako jsou úroky dotčené v původním řízení, dlužné na základě čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a článku 5a nařízení č. 3002/92.
- 23 Úvodem je třeba připomenout, že podle článku 1 nařízení č. 2988/95 a jak vyplývá z třetího bodu odůvodnění tohoto nařízení, toto nařízení zavádí „obecná pravidla týkající se stejnorodých kontrol a správních opatření a sankcí postihujících nesrovnalosti s ohledem na právo [Unie]“, za účelem „[bojování] ve všech oblastech proti jednáním, která poškozují finanční zájmy [Unie]“ (rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 20, jakož i citovaná judikatura).
- 24 V tomto rámci stanoví čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 promlčecí dobu pro zahájení stíhání v délce čtyř let od okamžiku, kdy došlo k nesrovnalosti, nebo v případě pokračující nebo opakované nesrovnalosti ode dne, ke kterému nesrovnalost skončila. Odvětvové předpisy však podle tohoto ustanovení mohou stanovit i kratší lhůtu, která však nesmí být kratší než tři roky.
- 25 V projednávané věci odvětvové předpisy Unie relevantní ve věci v původním řízení, totiž nařízení č. 3665/87, upravující režim vývozních náhrad pro zemědělské produkty, a nařízení č. 3002/92, týkající se ověřování použití a/nebo místa určení intervenčních produktů, nestanoví zvláštní ustanovení v oblasti promlčení.
- 26 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že čtyřletá lhůta uvedená v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 je použitelná jak na nesrovnalosti vedoucí k uložení správní sankce, ve smyslu článku 5 tohoto nařízení, tak na nesrovnalosti, jako jsou nesrovnalosti dotčené v původním řízení, které jsou předmětem správního opatření směřujícího k odnětí neoprávněně získané výhody, v souladu s článkem 4 uvedeného nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 23, jakož i citovaná judikatura).
- 27 Podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 2988/95 každá nesrovnalost, ve smyslu čl. 1 odst. 2 tohoto nařízení, vede zpravidla k odnětí neoprávněně získané výhody, mimo jiné, formou povinnosti zaplatit nebo nahradit dlužné nebo neoprávněně získané částky. Kromě toho je v čl. 4 odst. 2 uvedeného nařízení uvedeno, že použití opatření uvedených v odstavci 1 tohoto článku se omezuje na odnětí získané výhody s připočtením (je-li to stanoveno) úroků, které mohou být určeny paušálně.
- 28 V projednávané věci je nesporné, že příkazy k navrácení dotčené v původním řízení, vydané příslušným správním orgánem s cílem navrácení podpor a částek neoprávněně získaných společnostmi Glencore z důvodu jí spáchaných nesrovnalostí, byly vydány na základě čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87, pokud jde o nebalený sladovnický ječmen, a článku 5a nařízení č. 3002/92, pokud jde o intervenční pšenici obecnou. Kromě toho ze spisu, který má Soudní dvůr, vyplývá, že příkaz k navrácení týkající se vrácení úroků vedle těchto podpor a těchto částek byl rovněž vydán na základě těchto ustanovení.

- 29 V tomto ohledu je třeba uvést, že uvedená ustanovení výslovně stanoví, že navrácení podpor a částek neoprávněně získaných dotyčným subjektem je navýšeno o úroky, které jsou vypočteny na základě těchto podpor a těchto částek, v závislosti na době, která uplynula od okamžiku jejich přijetí do okamžiku jejich navrácení. Článek 5a odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 3002/92 v tomto ohledu stanoví, že obdržení takto vypočtené částky příslušným orgánem se považuje za navrácení hospodářské výhody neoprávněně přiznané dotyčnému subjektu.
- 30 Proto je třeba příkazy k navrácení dotčené v původním řízení označit za „správní opatření“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 a 2 nařízení č. 2988/95, v rozsahu, v němž se týkají jak jistiny, tak i úroků, jelikož se tyto příkazy společně podílejí na odnětí výhody neoprávněně získané dotyčným subjektem.
- 31 Z toho vyplývá, že promlčecí lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení je použitelná za okolností, jakými jsou okolnosti sporu v původním řízení.
- 32 Tento závěr není zpochybněn judikaturou vzešlou z rozsudku ze dne 29. března 2012, Pfeifer & Langen (C-564/10, EU:C:2012:190), na kterou odkazuje předkládající soud. I když totiž v bodě 53 uvedeného rozsudku Soudní dvůr rozhodl, že článek 3 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí doba, kterou stanoví pro vrácení hlavního nároku, se nepoužije na vymáhání úroků vzniklých z této pohledávky, tento výklad se týkal, jak vyplývá z tohoto bodu, situace, ve které byly úroky dlužné pouze na základě vnitrostátního práva, a nikoli, jako v projednávané věci, na základě unijního práva.
- 33 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená v tomto ustanovení je použitelná k vymáhání pohledávek z úroků, jako jsou úroky dotčené v původním řízení, které jsou dlužné na základě čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a článku 5a nařízení č. 3002/92.

K druhé otázce

- 34 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 2988/95 vykládán v tom smyslu, že pro subjekt představuje skutečnost, že je dlužníkem pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, „pokračující nebo opakovanou nesrovnalost“ ve smyslu tohoto ustanovení, jehož promlčecí lhůta běží ode dne, kdy došlo k navrácení neoprávněně získaných podpor nebo částek, tvořících jistinu.
- 35 Je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora je nesrovnalost „pokračující nebo opakovaná“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 druhého pododstavce nařízení č. 2988/95, pokud se jí dopustí subjekt, jenž těží hospodářské výhody ze souboru podobných operací, kterými se porušuje stejné ustanovení unijního práva (rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 49, jakož i citovaná judikatura).
- 36 Ve světle tohoto vymezení francouzská vláda ve svých vyjádřeních předložených Soudnímu dvoru v podstatě tvrdí, že nesrovnalost ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, z níž vyplývá každá pohledávka z úroků dotčená v původním řízení, musí být považována za odlišnou od nesrovnalosti, která vedla ke vzniku hlavních pohledávek. O pokračující nesrovnalost by tak šlo při přetrvávající neuspokojení hlavní pohledávky po celé období, kdy je subjekt dlužníkem této pohledávky.
- 37 Vzhledem k úvahám uvedeným v bodě 29 tohoto rozsudku však úroky, jakými jsou úroky dotčené v původním řízení, nelze považovat za vyplývající z nesrovnalosti ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, která by byla odlišná od nesrovnalosti způsobující navrácení podpor a částek, které tvoří jistinu.

- 38 Je totiž třeba připomenout, že skutečnost, že došlo k nesrovnalosti, ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, předpokládá splnění dvou podmínek, a sice jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, které představuje porušení unijního práva, jakož i poškození nebo možného poškození rozpočtu Unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, bod 24).
- 39 Pokud jde o podmínku týkající se existence porušení unijního práva, z čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a z článku 5a nařízení č. 3002/92 vyplývá, že stejné porušení ustanovení unijního práva vede zároveň k vrácení neoprávněně získaných částek z důvodu tohoto porušení a k výběru úroků nad rámec těchto částek, které se společně podílejí na odnětí výhody neoprávněně přiznané dotčenému subjektu.
- 40 Pokud jde o podmínku týkající se existence poškození nebo možného poškození rozpočtu Unie, je třeba uvést, že – jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 51 a 60 svého stanoviska – úroky stanovené v čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a v článku 5a nařízení č. 3002/92 představují kompenzační úroky určené k tomu, aby odrážely aktualizovanou hodnotu „poškození“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 ode dne, kdy k němu došlo, do dne vrácení skutečné částky odpovídající tomuto poškození dotčeným subjektem.
- 41 Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí francouzská vláda, pokud jde o porušení ustanovení nařízení č. 3665/87 a 3002/92, vede nesrovnalost ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 k odnětí hospodářské výhody neoprávněně přiznané dotčenému subjektu, která se skládá v souladu s čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a článku 5a nařízení č. 3002/92 z podpor nebo částek, které tento subjekt neoprávněně získal, navýšených o úroky stanovené v těchto člancích.
- 42 Na druhou otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pro subjekt nepředstavuje skutečnost, že je dlužníkem pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, „pokračující nebo opakovanou nesrovnalost“ ve smyslu tohoto ustanovení. Takové pohledávky musejí být považovány za pohledávky vyplývající z téže nesrovnalosti, ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2988/95, jako je nesrovnalost způsobující vrácení neoprávněně získaných podpor a částek tvořících hlavní pohledávky.

K třetí otázce

- 43 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, promlčecí doba stanovená v tomto čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci běží od data spáchání nesrovnalosti, která vede k vrácení neoprávněných podpor a částek, na základě kterých jsou tyto úroky vypočítány, nebo že tato lhůta běží ode dne odpovídajícímu dni, od kterého se počítají uvedené úroky.
- 44 Úvodem je třeba připomenout, že z odpovědi dané na druhou otázku vyplývá, že pohledávky, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, je třeba považovat za pohledávky vyplývající z téže nesrovnalosti, ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, jak pokud jde o jistinu, tak úroky.
- 45 V souladu se zněním čl. 3 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 2988/95 je proto promlčecí doba pro zahájení stíhání směřujících k vymáhání těchto pohledávek čtyři roky od data spáchání této nesrovnalosti.
- 46 Datum, kdy došlo ke spáchání uvedené nesrovnalosti, musí být určeno s ohledem na skutkový průběh dotčený v původním řízení.

- 47 Soudní dvůr totiž rozhodl, že s ohledem na podmínky nezbytné pro konstatování nesrovnalosti, připomenuté v bodě 38 tohoto rozsudku, počíná běžet promlčecí lhůta od data události, která vznikla jako poslední, tedy buď v den vzniku poškození, pokud k tomuto poškození došlo po konání či opomenutí představujícím porušení unijního práva, nebo v den tohoto konání či opomenutí, pokud dotčená výhoda byla poskytnuta před uvedeným konáním či uvedeným opomenutím (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, bod 26).
- 48 V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že pokud jde o vývozní náhrady, „poškození“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 vzniká v den, kdy je přijato rozhodnutí o konečném přiznání dotčené výhody. Od tohoto dne je totiž rozpočet Unie skutečně poškozen. O tomto poškození nelze mít za to, že k němu došlo přede dnem, kdy je tato výhoda přiznána s konečnou platností, neboť jinak by bylo uznáno, že promlčecí lhůta pro navrácení této výhody může plynout již v okamžiku, kdy tato výhoda ještě přiznána nebyla (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2015, Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, bod 32). Pokud jde o jistotu, jakou je jistota upravená v článku 5a nařízení č. 3002/92, je třeba konstatovat, že poškození ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95 vzniká ke dni jejího uvolnění.
- 49 V projednávané věci neumožňuje časový sled skutkových okolností dotčených ve věci v původním řízení, jak je uveden v předkládacím rozhodnutí, určit jednak den, kdy došlo k „poškození“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, a jednak, zda k tomuto poškození došlo před nebo po konání nebo opomenutí představujícím porušení unijního práva.
- 50 Každopádně přísluší předkládajícímu soudu, který disponuje úplnou znalostí skutkových okolností původního řízení, aby určil, zda v projednávané věci došlo ke konečnému poskytnutí dotčené výhody před konáním nebo opomenutím představujícím porušení unijního práva. V případě, že tomu tak je, promlčecí lhůta pro zahájení stíhání směřujících k vymáhání pohledávek sestávajících z dotčených úroků začíná běžet od tohoto konání nebo tohoto opomenutí. Pokud se naopak jeví, že tato výhoda byla přiznána po uvedeném konání nebo opomenutí, *dies a quo* odpovídá dni přiznání uvedené výhody, a tedy dni, od kterého se počítají uvedené úroky.
- 51 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, promlčecí doba stanovená v tomto čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci běží od data spáchání nesrovnalosti, která vede k vrácení neoprávněných podpor a částek, na základě kterých jsou tyto úroky vypočítány, tedy od data, kdy nastane skutečnost zakládající tuto nesrovnalost, která vznikne jako poslední, totiž buď od konání nebo opomenutí, anebo od poškození.

Ke čtvrté a páté otázce

- 52 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání úroků, jakými jsou úroky dotčené v původním řízení, promlčení nastane uplynutím lhůty stanovené v tomto čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci, pokud příslušný orgán v této lhůtě, ačkoli požádal o vrácení podpor a částek neoprávněně získaných dotčným subjektem, nepřijal žádné rozhodnutí, co se týče těchto úroků.
- 53 Ze znění i systematiky čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95 vyplývá, že toto ustanovení ve čtvrtém pododstavci stanoví absolutní hranici pro promlčení stíhání nesrovnalosti, přičemž toto promlčení nastane nejpozději ke dni, v němž uplynula lhůta rovnající se dvojnásobku promlčecí doby stanovené

v prvním pododstavci téhož ustanovení, aniž příslušný orgán uložil sankci, s výjimkou případů, kdy bylo správní řízení podle čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení pozastaveno (rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 63).

- 54 S ohledem na judikaturu Soudního dvora je třeba konstatovat, že tato absolutní hranice se uplatňuje rovněž na přijetí správních opatření ve smyslu článku 4 tohoto nařízení (rozsudek ze dne 3. září 2015, Sodiaal International, C-383/14, EU:C:2015:541, bod 33).
- 55 Mimoto Soudní dvůr rozhodl, že uvedená hranice přispívá k posílení právní jistoty hospodářských subjektů, neboť brání tomu, aby promlčení stíhání nesrovnalosti mohlo být donekonečna oddalováno opakovanými úkony způsobujícími přerušení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 64).
- 56 Kromě případu pozastavení správního řízení podle čl. 6 odst. 1 nařízení č. 2988/95 tak akty týkající se vyšetřování nebo stíhání přijaté příslušným orgánem a oznámené dotyčné osobě, v souladu s článkem 3 odst. 1 třetím pododstavcem tohoto nařízení, nezpůsobují přerušení lhůty stanovené v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci uvedeného nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. června 2015, Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 72).
- 57 Z toho vyplývá, že co se týče nesrovnalostí, jakými jsou nesrovnalosti dotčené v původním řízení, příslušný orgán je povinen přijmout správní opatření týkající se vrácení neoprávněně priznané hospodářské výhody každopádně ve lhůtě stanovené v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci nařízení č. 2988/95.
- 58 S ohledem na úvahy uvedené v bodech 30 a 45 tohoto rozsudku se tato lhůta použije jak na opatření určená k vrácení částek uvedených v čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a článku 5a nařízení č. 3002/92, tak i na opatření týkající se úroků stanovených v těchto ustanoveních a začíná běžet od data spáchání uvedené nesrovnalosti ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení č. 2988/95, která zakládá porušení ustanovení nařízení č. 3665/87 a 3002/92.
- 59 V situaci, jakou je situace dotčená v původním řízení, v níž příslušný orgán požádal nejprve o uhrazení hlavních pohledávek před tím, než požádal následně o úhradu úroků, i za předpokladu, že by byly přijaty s ohledem na tyto úroky akty přerušující promlčení, měl tento orgán povinnost přijmout rozhodnutí týkající se úhrady uvedených úroků ve lhůtě stanovené v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci nařízení č. 2988/95.
- 60 Z toho vyplývá, že pokud byly nesrovnalosti týkající se nařízení č. 3665/87 a 3002/92 spáchány, jak je tomu v původním řízení, v letech 1999 a 2000, čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 2988/95 neumožňoval příslušnému orgánu přijmout během roku 2013 rozhodnutí týkající se úroků dlužných podle čl. 11 odst. 3 nařízení č. 3665/87 a článku 5a nařízení č. 3002/92, neboť pohledávky týkající se těchto úroků byly, s výhradou ověření předkládajícím soudem, k tomuto datu promlčeny. Vzhledem k absolutní povaze hranice stanovené v čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci nařízení č. 2988/95, platí tento závěr rovněž v případě, kdy uvedený orgán přijal ve lhůtě stanovené v tomto ustanovení rozhodnutí týkající se vrácení částek tvořících jistinu.
- 61 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání úroků, jakými jsou úroky dotčené v původním řízení, promlčení nastane uplynutím lhůty stanovené v tomto čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci, pokud příslušný orgán v této lhůtě, ačkoli požádal o vrácení podpor nebo částek neoprávněně získaných dotyčným subjektem, nepřijal žádné rozhodnutí, co se týče těchto úroků.

K šesté otázce

- 62 Podstatou šesté otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená vnitrostátním právem, která je delší než lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, může být uplatněna v situaci, jakou je situace dotčená v původním řízení, pokud jde o vymáhání pohledávek z úroků vzniklých přede dnem vstupu této lhůty v platnost a ještě nepromlčených podle posledně uvedeného ustanovení.
- 63 Je třeba připomenout, že v souladu s čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 mohou členské státy uplatňovat delší promlčecí lhůty, než je minimální lhůta čtyř let uvedená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 54).
- 64 V tomto ohledu si členské státy ponechávají širokou posuzovací pravomoc, pokud jde o stanovení delších promlčecích lhůt, které zamýšlejí uplatňovat v případě nesrovnalosti poškozující finanční zájmy Unie (rozsudek ze dne 17. září 2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 55, jakož i citovaná judikatura).
- 65 Kromě toho z judikatury Soudního dvora vyplývá, že podle čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 mohou členské státy zaprvé nadále uplatňovat delší promlčecí lhůty, které existovaly v okamžiku přijetí uvedeného nařízení, a zadruhé zavést nová pravidla promlčení stanovící delší promlčecí doby po tomto datu (rozsudek ze dne 29. ledna 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a další, C-278/07 až C-280/07, EU:C:2009:38, bod 42).
- 66 Pokud jde o původní řízení, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že ke dni spáchání dotčených nesrovnalostí neexistoval žádný režim promlčení ve vnitrostátním právu, který by se mohl uplatnit namísto režimu stanoveného nařízením č. 2988/95.
- 67 Předkládající soud však upřesňuje, že zákon č. 2008-561, jehož přechodná ustanovení jsou připomenuta v bodě 13 tohoto rozsudku, zavedl nový obecný režim promlčení, který stanoví lhůtu tohoto promlčení na pět let.
- 68 Za těchto podmínek je předmětem otázky předkládajícího soudu, zda právo Unie brání uplatnění delší promlčecí lhůty ve smyslu čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 v rozsahu, v němž je jeho důsledkem prodloužení promlčecí lhůty, která se v zásadě vztahuje na ještě nepromlčené pohledávky, o jeden rok.
- 69 Rovnou je třeba připomenout, že uplatnění delší promlčecí lhůty, než je lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, přichází v úvahu, pouze pokud ke dni vstupu uvedené lhůty v platnost nejsou dotyčné pohledávky promlčeny ani vzhledem k prvnímu pododstavci tohoto ustanovení, ani vzhledem k jeho čtvrtému pododstavci, který představuje absolutní hranici, jak to vyplývá z bodů 53 a 59 tohoto rozsudku.
- 70 Kromě toho, i když členské státy stanoví delší promlčecí lhůty podle čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95, nejsou v kontextu tohoto ustanovení povinny stanovit takové delší promlčecí lhůty ve zvláštních nebo odvětvových právních úpravách (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 29. ledna 2009, Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a další, C-278/07 až C-280/07, EU:C:2009:38, bod 46). Mohou také přijmout právní předpisy zavádějící promlčecí lhůtu obecné povahy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, body 57 a 63, jakož i citovaná judikatura).
- 71 I když se podle čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 použije delší promlčecí lhůta, promlčení uplyne nezávisle na přijetí aktu přerušení promlčení, každopádně nejpozději v den, kdy uplyne lhůta rovnající se dvojnásobku této delší lhůty promlčení.

- 72 Kromě toho, i když – jak vyplývá z bodu 64 tohoto rozsudku – si členské státy ponechávají širokou posuzovací pravomoc, pokud jde o stanovení delších promlčecích lhůt, musejí tyto státy nicméně dodržovat obecné zásady unijního práva, zejména zásadu právní jistoty a zásadu proporcionality.
- 73 Pokud jde o zásadu právní jistoty, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora v trestních věcech, členské státy v zásadě mohou prodloužit promlčecí lhůty, jestliže vytykané skutky nebyly nikdy promlčeny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. září 2015, Taricco a další, C-105/14, EU:C:2015:555, bod 57).
- 74 Pokud jde o zásadu proporcionality, je třeba uvést, že uplatnění delší vnitrostátní promlčecí lhůty, jako je lhůta uvedená v čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95, za účelem stíhání nesrovnalostí ve smyslu tohoto nařízení, nesmí zjevně překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle ochrany finančních zájmů Unie (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2014, Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 59 a citovaná judikatura). Pokud jde o promlčecí lhůtu pěti let, jako je lhůta stanovená v článku 2224 občanského zákoníku, ve znění vyplývajícím ze zákona č. 2008-561, je třeba uvést, že je delší pouze o jeden rok než lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95. Taková lhůta proto nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné, aby se vnitrostátním orgánům umožnilo stíhat nesrovnalosti, které poškozují rozpočet Unie a dodržování požadavku proporcionality.
- 75 Co se týče konkrétněji situace dotčené v původním řízení, přísluší předkládajícímu soudu, vzhledem k odpovědi na druhou a třetí otázku, jakož i k úvahám uvedeným v bodě 58 tohoto rozsudku a týkajícím se počátku běhu promlčecí lhůty použitelné na pohledávky z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, ověřit, zda ke dni nabytí účinnosti zákona č. 2008-561, zavádějícího promlčecí lhůtu pěti let, byly tyto pohledávky promlčeny, vzhledem k prvnímu a čtvrtému pododstavci čl. 3 odst. 1 nařízení č. 2988/95. Pokud by se potvrdilo, že k promlčení k tomuto dni nedošlo, znamenalo by to podle čl. 3 odst. 1 čtvrtého pododstavce nařízení č. 2988/95, že lhůta rovnající se dvojnásobku lhůty pěti let stanovená v tomto zákoně byla každopádně vyčerpaná ke dni, k němuž příslušný orgán přijal rozhodnutí týkající se úroků dotčených ve věci v původním řízení, v dubnu 2013, což však musí ověřit předkládající soud.
- 76 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba na šestou otázku odpovědět tak, že čl. 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená vnitrostátním právem, která je delší než lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, může být uplatněna v situaci, jakou je situace dotčená v původním řízení, pokud jde o vymáhání pohledávek z úroků vzniklých přede dnem vstupu této lhůty v platnost a ještě nepromlčených podle tohoto posledně uvedeného ustanovení.

K nákladům řízení

- 77 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 3 odst. 1 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená v tomto ustanovení je použitelná k vymáhání pohledávek z úroků, jako jsou úroky dotčené v původním řízení, které jsou dlužné na základě čl. 11 odst. 3 nařízení Komise (EHS) č. 3665/87 ze dne 27. listopadu 1987, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu vývozních náhrad pro zemědělské produkty, ve znění nařízení Komise (ES) č. 495/97 ze dne 18. března 1997, a článku 5a nařízení Komise (EHS) č. 3002/92 ze dne**

16. října 1992, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla pro ověřování použití a/nebo místa určení intervenčních produktů, ve znění nařízení Komise (ES) č. 770/96 ze dne 26. dubna 1996.

- 2) Článek 3 odst. 1 druhý pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pro subjekt nepředstavuje skutečnost, že je dlužníkem pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, „pokračující nebo opakovanou nesrovnalost“ ve smyslu tohoto ustanovení. Takové pohledávky musejí být považovány za pohledávky vyplývající z téže nesrovnalosti, ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2988/95, jako je nesrovnalost způsobující vrácení neoprávněně získaných podpor a částek tvořících hlavní pohledávky.
- 3) Článek 3 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání pohledávek z úroků, jakými jsou pohledávky dotčené v původním řízení, promlčecí doba stanovená v tomto čl. 3 odst. 1 prvním pododstavci běží od data spáchání nesrovnalosti, která vede k vrácení neoprávněných podpor a částek, na základě kterých jsou tyto úroky vypočítány, tedy od data, kdy nastane skutečnost zakládající tuto nesrovnalost, která vznikne jako poslední, totiž buď od konání nebo opomenutí, anebo od poškození.
- 4) Článek 3 odst. 1 čtvrtý pododstavec nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že pokud jde o stíhání vedoucí k přijetí správních opatření týkajících se vymáhání úroků, jakými jsou úroky dotčené v původním řízení, promlčení nastane uplynutím lhůty stanovené v tomto čl. 3 odst. 1 čtvrtém pododstavci, pokud příslušný orgán v této lhůtě, ačkoli požádal o vrácení podpor nebo částek neoprávněně získaných dotčným subjektem, nepřijal žádné rozhodnutí, co se týče těchto úroků.
- 5) Článek 3 odst. 3 nařízení č. 2988/95 musí být vykládán v tom smyslu, že promlčecí lhůta stanovená vnitrostátním právem, která je delší než lhůta stanovená v čl. 3 odst. 1 tohoto nařízení, může být uplatněna v situaci, jakou je situace dotčená v původním řízení, pokud jde o vymáhání pohledávek z úroků vzniklých přede dnem vstupu této lhůty v platnost a ještě nepromlčených podle tohoto posledně uvedeného ustanovení.

Podpisy.